

Plenum

Tisdag 11.11.2025 kl. 14.00

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av avfallslagen Regeringens proposition RP 166/2025 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till miljöutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Välkommen tillbaka, minister Multala. Varsågod.

Debatt

14.33 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jätelain mukaan eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien on vastattava kustannuksista, joita kunnille koituu tuotteistaan aiheutuvan roskaantumisen ennaltaehkäisemiseksi ja siivoamiseksi toteutetuista toimista. Tuottajan kustannusvastuu perustuu tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämisestä annettuun direktiiviin eli niin sanottuun SUP-direktiiviin. Sääntelyn toimeenpano on osoittautunut erittäin työlääksi valvontaviranomaisena toimivalle Pirkanmaan ely-keskukselle ja kunnille.

Lisäksi nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen on havaittu lisääntyneen. Suomen rantaroskaseurannan mukaan nikotiini- ja nuuskapussit olivat lukumäärältään neljänneksi yleisin roska merenrannoilla vuosina 2023—24. Ainakin osa nikotiinipusseista sisältää muovia. Muoviroskat ovat erityisen haitallisia, sillä muovi säilyy ympäristössä pitkään ja hajoaa mikromuoviksi. Roskaantuminen vähentää myös ympäristön viihtyisyyttä ja aiheuttaa haittoja eläimille. Myös nikotiinipussien sisältämällä nikotiinilla voi olla haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Arvoisa puhemies! Hallitus tuo eduskuntaan lakiesityksen, jolla helpotettaisiin tuottajan kustannusvastuun toimeenpanoa ja puututtaisiin nikotiinipussien aiheuttamaan roskaantumiseen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ensi vuoden alusta alkaen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien kunnille maksamat korvaukset perustuisivat pääsääntöisesti kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Myös korvausmenettelyä kevennettäisiin. Tuottajien maksamien korvausten perusteena olevista kustannuksista ja niiden jakamisesta tuoteryhmittäin säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valmistelussa käytettäisiin perusteena kuntien kustannuksista sekä jäteastioihin kerätyn ja maasta siivotun roskan koostumuksesta saatavilla olevia tietoja. Vuoden 2027 alusta alkaen tuottajan kustannusvastuuta ehdotetaan laajennettavan nikotiinipussien tuottajiin. Nikotiinipussien valmistajien ja maahantuojien olisi korvattava kunnille kustannukset nikotiinipusseista aiheutuvan jätteen keräämisestä ja roskien siivoamisesta tietyillä julkisilla

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

alueilla sekä roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta. Valmistajien ja maahantuojien olisi liityttävä tuottajayhteisöön, joka maksua vastaan hoitaisi tuottajien velvoitteet.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteena on vähentää eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuun toteuttamisesta valvontaviranomaisille ja kunnille aiheutuvaa sääntelytaakkaa. Nikotiinipussit rinnastuvat suodattimellisiin tupakatuotteisiin ja tupakansuodattimiin, jotka jo nykyisin kuuluvat tuottajan kustannusvastuun piiriin. Nikotiinipussien lisääminen sääntelyn soveltamisalaan varmistaisi näiden tuotteiden tuottajien yhdenmukaisen kohtelun ja saattaisi nikotiinipussien tuottajat kustannusvastuuseen tuotteidensa aiheuttamasta roskaantumisesta saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti. Ehdotuksen tarkoituksena on myös vähentää nikotiinipussien aiheuttamaa roskaantumista.

Ehdotetun jätelain muutoksen olisi tultava voimaan ensi vuoden alussa, jotta tuottajien maksamien korvausten kustannusperusteen muutos saadaan voimaan samalla, kun kustannusperustetta koskevan SUP-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä säädetty siirtymäaika päättyy. Siirtymäajan jälkeen tuottajien kunnille maksamien korvausten on tarkoitus perustua kokonaan kuntien ilmoittamiin toteutuneisiin kustannuksiin, mikä lisäisi merkittävästi korvausmenettelystä Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnille aiheutuvaa taakkaa. Nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuta alettaisiin soveltaa vuoden siirtymäajan jälkeen, jotta tuottajille jäisi aikaa järjestäytyä tuottajayhteisöksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.37 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos jälleen kerran ministerille esittelystä. Erittäin hyvä asia, että tähän puututaan. Saastuttaja maksaa -periaate on hyvä lähtökohta: kustannukset niille, jotka kuluja aiheuttavat. Tämä ympäristön likaantuminen, epäsiisteys, on yleinen ongelma.

Kysymykseni ministerille tässä yhteydessä on se, että kun näitä korvauksia kunnille ruvetaan maksamaan aiheutuvista jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista, niin onko meillä mitään työkalua varmistaa sitä, että kunnat myös käyttävät aidosti saamansa rahat siihen tarkoitukseen, mihin tässä aivan oikein pyritään, vai menevätkö ne yleiskatteelliseksi kulujen peittämiseksi, jolloin mitään todellista lisäponnistelua lähiympäristön siisteyden ylläpitämiseksi ei tapahdu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.38 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen ytimessä on yksinkertainen mutta tärkeä periaate: jokaisen on kannettava vastuunsa siitä, mitä markkinoille saattaa ja mitä ympäristöön päätyy. Nikotiinipussit ovat valitettavasti viime vuosina yleistyneet nopeasti. Samalla niiden aiheuttama roskaantuminen on kasvanut näkyväksi ongelmaksi, jota emme voi sivusta seuraten katsoa sormiemme lävitse. Nuo pussit ovat pieniä, muovisia sisältäviä tuotteita, jotka eivät katoa luonnossa vaan päätyvät kaduille, puistoihin ja rannalle. Tähän ongelmaan hallitus nyt tarttuu.

Arvoisa puhemies! On oikein ja kohtuullista, että tuotteiden valmistajat ja maahantuojat kantavat vastuun myös tuotteidensa ympäristövaikutuksista. Tämä esitys laajentaa jätelain mukaista tuottajavastuuta koskemaan myös nikotiinipusseja. Käytännössä se tarkoittaa,

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

että nikotiinipussien valmistajat ja maahantuojat tulevat jatkossa vastuuseen tuotteidensa aiheuttamista jäte- ja siivouskustannuksista. Tämä on hyvää ja tervettä markkinataloutta. Jokainen kantaa kustannukset omasta toiminnastaan. Kuntien ja veronmaksajien ei pidä vastata yksin kaduille, puistoihin ja rannoille päätyvien nikotiinipussien siivoamisesta. Nyt kustannusvastuu jaetaan oikeudenmukaisesti niiden kesken, jotka tuotteista hyötyvät ja niitä käyttävät. Tämä on konkreettinen esimerkki siitä, miten saastuttaja maksaa -periaate toimii käytännössä.

Arvoisa puhemies! Tahdon korostaa, että tämä uudistus on askel kohti puhtaampaa elinympäristöä. Kunnille maksettavat korvaukset auttavat rahoittamaan roskaantumisen ehkäisyä, siivousta ja valistusta. Tämä työ näkyy suoraan meidän kaikkien arjessa siistimpiä rantoina, puhtaina kaupunkikatuina ja terveempänä ympäristönä. Samalla esitys vahvistaa myös terveellisten elämäntapojen edistämistä. Emme voi hyväksyä sitä, että terveydelle haitalliset tuotteet aiheuttavat myös ympäristöhaittoja, joiden lasku kaatuu muiden maksettavaksi. Tehtyjen arvioiden mukaan muutoksen vaikutus nikotiinipussien hintoihin on hyvin maltillinen ja oikeudenmukainen. Se on pieni hinta vastuullisuudesta mutta merkittävä askel kohti ympäristövastuullisempaa yhteiskuntaa. Samalla tämä uusi laki kannustaa yrityksiä etsimään ympäristöystävällisempiä ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Tämä muutos jätelaissamme on esimerkki siitä, miten vastuullinen sääntely ja terveet elämäntavat voivat kulkea rinnakkain. Kun haitallisten tuotteiden aiheuttamista haitoista vastataan suoraan, yhteiskunta voi suunnata voimavaroja sinne, missä niistä on eniten hyötyä, kuten koulutukseen, terveyteen ja turvallisuuteen. Näin rakennamme yhdessä turvallisempaa ja terveempää yhteiskuntaa tulevaisuudessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.43 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Näin kuntapäättäjänä tämä kiinnostaa myöskin erityisen paljon, koska tämä vaikuttaa kuntien taloudelliseen tilanteeseen. Roskista ja tällaisista kertakäyttötuotteista aiheutuu kunnille aika paljon ylimääräistä kuluja, ja tässä puututaan nytten ihan oikealla tavalla tuottajavastuuseen. Kun tätä tuottajavastuuta hoidetaan sillä tavalla, että korvaukset näistä tulevat kunnille keskimääräisen asukaskohtaisen vuosikustannuksen perusteella, niin se on hyvä lähtökohta. Se vähentää, niin kuin tässä lakiesityksessä myös on tuotu esiin, tällaista hallinnollista taakkaa. Myös tästä työstä, joka kunnissa joudutaan kuitenkin tekemään, sitten tuottajat ovat vastuussa. Erityisen mielissäni olen tästä nikotiinipussiasiasta, että se on nostettu tänne mukaan, ja nyt kun näitä nikotiinipusseja on tässä laajennettu, niin nyt tässä onneksi sitten kustannusvastuuta siirretään näille tuottajille ja saadaan sitä kautta myöskin ennaltaehkäisemiseen ja siivoamiseen lisää apua.

Se, mikä tässä esityksessä mietityttää, on tämä, että nyt kun tässä on arvioitu vuoden 23 jälkeen kulut, niin se on vajaa viisi euroa, 4,79, ja sitten kun kunnille on tehty tästä kysely, niin kustannus on ollut noin kolminkertainen kaiken kaikkiaan, ja tässä on nyt päädytty siirtymäkaudella ilmeisesti tähän suuruusluokkaan. Kysyisin ministeriltä, joka hyvin esiteli tämän kokonaisuuden, miten tämän osalta on sitten jatkossa, voidaanko kuntien taholla odottaa tältä osin kasvavia kuluja. Nämä nikotiinipussit ilmeisesti tuovat lisää kuntiin kohdistuvia korvauksia, ja sillä tavalla saadaan sitä siivouskulua katettua. Kaikki ymmärrämme, kun katsomme ympäristöä uimarannoilla tai katsomme kaupunkiympäristössä tai mis-

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

sä tahansa, että kertakäyttöroskaamista ja muovituotteita on paljon, ja sitten nämä nikotiinipussit ovat selvä haitta.

Arvoisa puhemies! Vielä semmoinen asia, että kun meillä on tällainen hyvä Suomen muovitiekartta ”Vähennä ja vältä, kierrätä ja korvaa”, niin tämä varmasti yhdellä tavalla auttaa myöskin tämän ison tavoitteen toteutumista, koska tässä ovat myös muovijätteet aika keskeisessä roolissa. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.46 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Näihin hyviin puheenvuoroihin tässä edellä on kyllä hyvä yhtyä. — Tässä on hyvä hallituksen esitys kyseessä, mitä tulee näihin kaikkien meidän arjessa näkyviin ilmiöihin, kuten vaikka nikotiinipussien ynnä muiden muodossa tapahtuvaan roskaamiseen. Se ilmiö on ainakin omien ja monien kansalaisten havaintojen mukaan kasvanut, ja täytyy sanoa, että se on törkeän, ellei jopa hävyttömän, näköistä. On kyllä erittäin hyvä, että pienenä asiana siihen nyt puututaan, ja tietysti muihinkin muovituotteisiin, jotka sitten roskaamisen myötä luontoon heitettyinä ympäristöhaittoja aiheuttavat.

Mielelläni kuulisin myös tästä kuntien näkökulmasta, siitä, kuinka tämä järjestely nyt on tarkoitus toteuttaa ja kuinka riittävä tämä rahoitusosuus tältä osin on. Tämä tuottaja vastaa -periaate on erittäin hyvä.

Laajemmin tästä SUP-direktiivistä, josta tässä nyt puhutaan, eli näiden muovihaittojen vähentämiseen tähtäävästä lainsäädäntökokonaisuudesta, olisin kyllä mielelläni ministeriltä näkemystä kuullut, kuinka tehokkaana näette sen ja näettekö, että Euroopan unionin toimenpiteet tällä hetkellä näiden muovihaittojen torjumiseen ovat riittäviä. Siinä omasta mielestäni kyllä vielä tekemistä on vaikka kuinka paljon.

Itse toivoisin näkeväni jonakin päivänä tätä erilaisten muovipakkausten, joita käytetään, standardisointia ja niiden kierrättämisen helpottumista myös sitä kautta. Tämä ei ole mielestäni laajemmin Euroopassa vielä edennyt tarpeeksi pitkälle.

Me ollaan nähty monista kehittyvistä maista, kuinka valtava ongelma jäte ja ylipäättänsä kehittymätön jätehuolto on, mutta kyllä me voidaan täällä Suomessa ja Euroopassakin paljon tälle asialle tehdä, varsinkin kun me ollaan nyt tästä mikromuovista saatu yhä enemmän tutkimusnäyttöä siitä, kuinka pitkäaikaisia ja pysyviä ne vaikutukset ympäristöön ja luontoon saattavat olla.

Joka tapauksessa näin yhteenvetona: hyvä lainsäädäntöhanke on tässä kyseessä, ja toivon, että Suomi vaikuttaa Euroopan tasolla jatkossakin laajasti sen puolesta, että muoviteollisuus kantaa vastuunsa ympäristöhaitoista, joita se aiheuttaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.48 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille taas hyvästä lakiesittelystä ja hyvästä lakiesityksestä sinällään.

Ongelma on tietenkin siinä, kun tällaisia haitallisia tuotteita tulee markkinoille, että nikotiinipussien ja muiden tällaisten tuotteiden kuoria ja nuuskapaketteja löytyy melkein pä mistä tahansa tänä päivänä. Kieltämättä onhan se erittäin, erittäin ilkeää katseltavaa: keväisin varsinkin, kun lumet sulavat, niin se näky on lohduton. Kyllähän kotikunnassanikin nämä kunnan eri puhtaanapidon ihmiset, jotka hoitavat katuja ja kunnan omistamia aluei-

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

ta, toki siivoavat ne sieltä, mutta jos siitä nyt joku vero tulee ja siitä vähän rahaakin saa, niin hyvä näin.

Se, mikä tässä pitäisi nyt ainakin koulussa ruveta lapsille opettamaan — tai paremminkin jo kotona, kun lapsi syntyy ja häntä kasvatetaan — on se, että ei roskata ja roskat panna roskalaatikkoihin tai -koreihin, missä nyt sattuuukaan se sopiva keräilypaikka olemaan.

Ihmettelen hieman sitä, että erilaisia muitakin roskia tuolla tienvarressa näkee, kaljapulloja ja vaikka mitä tölkkejä. Toisaalta tässä tämä suomalainen kierrätysjärjestelmä toivotavasti vielä Euroopan unionin paineetkin kestää, niin ettei tarvitse uutta järjestelmää ruveta luomaan. Siitä olisin kysynyt teiltä, arvoisa ministeri, vaikka tämä ei suoraan tähän nyt esillä olevaan kysymykseen kuulukaan: Miten on nyt tämän pullojen kierrätysjärjestelmän kanssa? Suomessahan se pelaa erittäin hyvin. On käyty julkisuudessa ja myös erilaisten huoltoasemien kahvipöydissä vilkasta keskustelua siitä, saako tämä suomalainen erinomaisesti toimiva järjestelmä jatkoa. Voin vakuuttaa, että kotikunnassanikin jos joku heittää kaljapullon tienvarseen, niin kyllä jotkut vievät sen samana päivänä ja ottavat siitä sen pienen pantin itselleen. Jatkuuhan tämä Suomen järjestelmä? Se on minusta maailman paras, kannustava ja erittäin tuottoisa ympäristön kannalta. Pullot ja tölkit häviävät sieltä kylä kierrätykseen erittäin nopeasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

14.50 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys jätelain muuttamisesta on tärkeä askel kohti tehokkaampaa roskaantumisen ehkäisyä ja siivousta erityisesti kaupunkialueilla ja luonnossa.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia tuottajavastuuseen, joka koskee kertakäyttöisiä muovituotteita ja uutena tuoteryhmänä nikotiinipusseja. Tuottajavastuun laajentaminen nikotiinipusseihin vastaa kansallisiin tarpeisiin. Niiden tuotteiden aiheuttama roskaantuminen on lisääntynyt, ja kunnilla on ollut vaikeuksia kattaa siivouksesta aiheutuvia kustannuksia.

Esityksen mukaan tuottajat maksaisivat kunnille korvauksia kiinteämääräisenä asukas-kohtaisena vuosikustannuksena, mikä yksinkertaistaa nykyistä, monimutkaista korvausmenettelyä. Esityksessä on huomioitu myös Euroopan unionin SUP-direktiivin vaatimukset, jotka velvoittavat jäsenvaltioita varmistamaan, että kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajat vastaavat tuotteidensa aiheuttamista kustannuksista. Tämä ei ole pelkästään ympäristökysymys, vaan myös oikeudenmukaisuuskysymys. Se, joka saattaa tuotteen markkinoille, kantaa myös vastuuta sen ympäristövaikutuksista.

Arvoisa puhemies! Esitys tuo selkeyttä ja ennustettavuutta kunnille, jotka voivat jatkossa luottaa siihen, että siivous- ja jätehuoltokustannukset korvataan yhdenmukaisesti. Samalla se kannustaa tuottajia kehittämään tuotteitaan ympäristöystävällisemmiksi. Samalla on kuitenkin syytä nostaa esiin huoli siitä, että huomioidaanko esityksessä riittävästi pienten kotimaisten yritysten asemaa. Kiinteämääräinen korvausmalli voi johtaa tilanteeseen, jossa pienet toimijat maksavat suhteellisesti enemmän kuin suuret kansainväliset yritykset. Tämä sotii sitä vastaan, että tavoitteena meillä on kotimaisen yrittäjyyden tukeminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. Lisäksi on syytä varmistaa, ettei uusi sääntely johda kustannusten siirtymiseen kuluttajille. Moni suomalainen on jo valmiiksi hintojen nousun puristuksissa, ja mielestäni ei ole hyväksyttävää, että ympäristösääntelyä käytetään erilaisten maksujen lisäämiseen.

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

Kun matkustaa maailmalla, huomaa aina kotiin palatessa, miten siisti meidän katukuvamme pääsääntöisesti on. Muualta Suomeen rantautunut kulttuuri kuitenkin ajattelee siisteystestä ja etenkin kierrättämisestä usein aivan eri tavoin. Se, mikä meille suomalaisille on itsestäänselvyys, tulisi takoa myös uudisasukkaille päähän niiden ensimmäisten asioiden joukossa, koska muuten meidänkin katukuvamme muuttuu samanlaiseksi kuin tulijoiden lähtömaassa.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä esitystä ja toivon sen vievän Suomea edelleen kohti siistimpää ja vastuullisempaa tulevaisuutta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

14.53 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Muoviroska on todella iso ongelma niin globaalisti kuin myös meillä täällä Suomessa, ja tiedämme myös ne mikromuovin merkittävät vaikutukset. Meistä jokaisesta löytyy sisältämme mikromuovia merkittäviä määriä, vaikka emme ole kuvitelleet itse sitä syöneemme, mutta näin se vain on.

Tosiaan tässä SUP-direktiivissä elikkä kertakäyttömuovidirektiivissä on monia keinoja vähentää muoviroskaantumista, ja mielestäni tässä nyt esitetty muutos, että tätä laajennettua kustannusvastuuta selkeytetään ja siihen otetaan nämä nikotiinipussit mukaan, on todella tärkeä. Nämä nikotiinipussit ovat tietysti semmoinen uusi roskaantumisen muoto, ja niitä todellakin näkyy valitettavan paljon kaikkialla.

Tässä edustaja Honkonen jo kysyi edellä vähän laajemminkin siitä, miten tämä kertakäyttömuovidirektiivi on toiminut, ja oikeastaan olisin sitä samaa halunnut ministeriltä kysyä. Siinähan on ollut esimerkiksi tiettyjä kieltoja pilleille ja kertakäyttölautaisille, -mukeille ja niin edelleen ja sitten on tuotevaatimuksia, niin kuin se, että sen korkin pitää olla kiinni siinä pullossa, mikä aikoinaan herätti meillä paljon keskustelua. Mutta olisi mielenkiintoista kuulla, minkälaista seuranta on tehty ja miten tämä muoviroskan määrä näytetään, eli ollaanko me saatu sitä vähennettyä tai ollaanko me ainakin saatu taitettua sitä kasvua.

Todellakin täällä edustaja Lyly nosti esille myös tuon muovitiekartan, joka tehtiin jo Sipilän hallituksen aikana silloin aikoinaan. Tietysti tietyllä tavalla monet nämä direktiivin toimetkin vievät meitä sitä kartan viitoittamaa tietä eteenpäin, mutta tietysti olisi myös mielenkiintoista kuulla, onko sitten joitakin muita toimia vireillä.

Sitten nostan vielä muoviroskaan liittyen sen, että nythän tämän vuoden loppuun mennessä meidän muovikassien vuosikulutus olisi pitänyt saada tiputettua siihen 40 pussiin per kansalainen. Valitettavasti ainakin toissa vuonna oltiin vielä yli 60 pussissa, ja kun tämä urakka alkoi vuonna 2016, niin oltiin yli 90 pussissa. Alaspäin on toki tultu, mutta nyt näyttää vähän siltä, että aika meinaa loppua kesken, ja olisin ministeriltä kysynyt myös tästä, mitä toimia siinä aiotaan tehdä, jotta tätä muovikassiroskaa saadaan myös vähennettyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.56 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! On erittäin hyvä, että tässä esityksessä laajennetaan tätä tuottajan kustannusvastuuta myös näihin nikotiinipusseihin, aivan kuten muissa kertakäyttöisissä muovituotteissa on. Nämä nikotiinipussien ympäristövaikutukset näkyvät jo nyt katukuvassa, ja on oikeudenmukaista, että nämä tuottajat sitten kantavat myös vastuuta. Tämä esitys edistää saastuttaja maksaa -periaatetta, joka on olennainen osa

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

kestävää ympäristöpolitiikkaa. Kun tuottajat maksavat aiheuttamastaan roskaantumisesta, se toivottavasti kannustaa vastuullisempaan tuotesuunnitteluun ja vähentää ympäristöhaittoja.

Arvoisa puhemies! Esitys on käytännönläheinen ja hallinnollisesti järkevä ja ympäristön kannalta vastuullinen. Se myös vastaa tähän kansalaisten huoleen roskaantumisesta erityisesti näiden nikotiinipussien osalta ja vie jätelainsäädäntöä eteenpäin — eli erittäin kannatettava esitys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.57 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rintamäki nosti puheessaan esiin Suomen siisteyden moniin muihin maihin verrattuna. Totta onkin, että jos verrataan esimerkiksi moniin kehitysmaihiin, niin tiet ja lähiympäristö ovat siistejä, mutta taas toisaalta voi kyllä sanoa, että luvattoman holtitonta se meno kuitenkin Suomessa paikka paikoin on. Ei tarvitse katsoa kuin Helsingin katuja, jopa kansallispuistoissa sitä, mikä sinne kannetaan: osa kantaa tavaransa mukana pois sieltä, niin kuin pitää — vie mennessäsi ja tuo tullessasi — mutta kyllä niitä löytyy sieltä maastosta vaikka kuinka paljon. Sitten metsäautoteiden varsilta ja päästä löytyy sohvia, rakennusjätettä ynnä muuta. Japani on hyvä esimerkki siitä, miten ympäristöä kohdellaan näissä roskaamisasioissa — aivan huikean siistiä. Ministeriltä kysyn: onko mitään tehtävissä jätelain roskaamiskieltokohdan osalta? Näihin roskaamisasioihin puututaan aika vähän, ja sanktioita jaetaan hyvin varovaisesti. Toivoisin siihen jonkinlaista korjausliikettä, niin että yhä useampi joutuisi vastuuseen aiheuttamastaan epäsiisteydestä ja roskaamisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Multala, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

14.59 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta ja kysymyksistä.

Valtaosa kysymyksistä kosketti jotain muuta kuin tätä varsinaista esitystä, jota lähestulkoon pelkästään kiiteltiin, mutta tähän liittyen oli kysymys siitä, miten huolehditaan, että kunnat todella sitten tekevät näitä toimenpiteitä. Siitä nimenomaan huolehditaan sillä, että näistä toteutuneista kustannuksista ja tehdyistä toimenpiteistä pitää vuosittain raportoida Lupa- ja valvontavirastolle, ja se on ehto sille, että näitä korvauksia voi saada. Eli vaikka se tuottajalle aiheutuva korvaus tulisikin sieltä asukaskohtaisesta keskiarvokustannuksesta, sen arvioidaan kyllä olevan hyvin pieni — kun tässä oltiin huolissaan yrityksistä, niin sen arvioidaan olevan hyvin pieni suhteessa siihen hintaan, mutta sitten ne kunnat saavat ne korvaukset raportoitua niistä, mitä on tehty. Eli ikään kuin jälkijättöisesti aina arvioidaan sitten sitä, paljonko on tehty neuvontaa ja sitten varsinaista siivousta ja esimerkiksi näitä pieniä jätessäiliöitä sinne asenneltu.

Mutta, arvoisat edustajat, olen aivan samaa mieltä kanssanne, että on todella tarpeen, että juuri näihin nikotiinipusseihin nyt tulee tämä tuottajavastuu, koska kun tuolla kulkee, niin kyllä siellä valtaosin ihan kohtuullisen siistiä on. Toki paikkoja löytyy, ja valitettavasti usein, niin kuin tässä edustaja Hoskonen viittasi, ne kaikista roskaisimmat paikat löytyvät valitettavasti koulujen lähetyviltä. Ajattelisin näin, että kyllä meidän pitää onnistua koko yhteiskunnassa paremmin siinä, että lapset ja nuoretkin ymmärtävät ihan pienestä pi-

Punkt i protokollet PR 107/2025 rd

täen, että roskat kuuluvat roskikseen eivätkä sinne meidän yhteiseen luontoon tai pihaille ja puistoihin. Mutta joka tapauksessa nikotiinipussien määrä on selvästi kasvanut viime aikoina siellä luonnossa ja pihalla, ja se ei tietenkään ole luonnon näkökulmasta hyvä mutta ei myöskään, jos ajatellaan, että pieniä lapsia leikkii siellä. Helposti semmoiset sitten päätyvät myöskin suuhun, ja siinä on se terveys- ja turvallisuusnäkökulma ehdottomasti myös.

No, kertakäyttömuovidirektiivistä ja muutenkin laajemmin tästä kiertotalouden edistämisestä kysyttiin: On, totta kai, selvää, ettei tämä kertakäyttömuovidirektiivi kaikkea misään nimessä voi ratkaista. Siinähan rajoitetaan ylipäätään joidenkin tuoteryhmien valmistusta kertakäyttöisesti muoveista, ja tässä tulikin joitain esimerkkejä täällä, mutta eihän se sinällään yksinään ratkaise tätä muovin kierrätyksen haastetta. Osaltaan me ollaan pyritty tähän vastaamaan ja osittain myös kaupankassien osalta siihen, että meillä on tämmöisiä kiertotalouden green deal -sitoumuksia, joihin eri alat ovat sitoutuneet. Se on ollut aika toimiva keino, mutta jos katsotaan laajemmin tätä kiertotalouden kehittymistä Suomessa, niin me ollaan todella lapsenkengissä vielä. Meidän kiertotalousasteemme on noin neljä prosenttia, kun EU:n keskiarvo muistaakseni on noin 11—12 prosenttia, ja tavoite vuoteen 2030 mennessä olisi noin tuplata tämä sinne 25 prosenttiin, siis kaikesta materiaalista, että se kiertäisi. Tähän tarvitaan, kuten edellisenkin esityksen kohdalla todettiin, paitsi sääntelyä, joka helpottaa sen jätteeksi päätyvän materiaalin uudelleenkäyttöä, myöskin erilaisia taloudellisia ohjauskeinoja, ja niitä on myös odotettavissa nyt komissiolta, unionilta, kun heillä on siellä tämmöinen kiertotalouden green deal -lainsäädäntöesitys valmistelussa — anteeksi, kiertotalous, Act, mikä se nyt suomeksi onkaan, ja sitten aikanaan tulee nähtäväksi, miten se tänne laitetaan toimeen. [Puhemies koputtaa]

Pullojen kierrätykseen minulla ei valitettavasti ole pysyvää vastausta, mutta tähän vaikutamme vahvasti, että nykymalli saisi jatkua Suomessa myös myöhemmin.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till miljöutskottet.